

Farmaceutyczny mecenat

13 kwietnia w warszawskich Łazienkach Królewskich przedstawiono laureatów konkursu Fundacji na rzecz Wspierania Rozwoju Polskiej Farmacji i Medycyny na najlepszy projekt badawczy. Jest to już ósma edycja tego przedsięwzięcia.

Zainicjowano je w 2001 roku, gdy firma Polpharma, krajowy producent farmaceutyków, powołała Fundację i zobowiązała się do finansowania jej działań pod hasłem „Pomagamy Ludziom Nauki”. Od tego czasu do udziału w kolejnych konkursach zgłoszono łącznie ponad 350 projektów badawczych. Finansowanie przyznano 51 spośród nich, z czego ponad 30 zostało już ukończonych. Łącznie na ten cel przeznaczono dotychczas 15 mln zł.

Na tegoroczny konkurs wpłynęło 37 wniosków, 31 przeszło wstępną selekcję formalną i na podstawie opinii recenzentów do objęcia finansowaniem zakwalifikowano sześć.

Dr hab. **Małgorzata Filip** z Zakładu Farmakologii Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie będzie na szczurach badać molekularne mechanizmy uzależnienia od kokainy, w tym jeden z wewnątrzkomórkowych szlaków przekazywania sygnałów (kinazy ERK1/2), licząc na jego użyteczność w łagodzeniu objawów głodu narkotykowego współodpowiedzialnych za powrót do nałogu.

Dr **Joanna Pera** z Kliniki Neurologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego przeanalizuje profile ak-

tywności genów w krwinkach w celu znalezienia czynników ostrzegających przed ryzykiem pęknięcia tętniaka mózgu. Takie uwypuklenie ściany tętnicy w tym narządzie zdarza się u co 20. człowieka, trudno jest je jednak rozpoznać zawczasu, gdyż na ogół nie daje żadnych objawów, dopóki właśnie nie pęknie.

Wrodzonym podłożem chorób układu krążenia zajmie się także dr n. med. **Grzegorz Placha** z Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Poszuka on w całym genomie związku między wariantami sekwencji DNA a przerostem lewej komory serca po zwężeniu zastawki aortalnej oraz jego ustępowaniem po wymianie zastawki na sprawną.

Nad genetycznymi czynnikami ryzyka będzie również pracował dr **Arkadiusz Piotrowski** z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, dążąc do znalezienia drobnych rearanżacji strukturalnych w rejonach otaczających luki w poznanej sekwencji genomu człowieka i określając korelację ich pojawiania się z rozpoznaniem i rokowaniem w przypadkach raka piersi. W pracach tych wykorzysta specjalnie zaprojektowane mikromacierze („chipy”) DNA.

Prof. dr hab. **Jacek Szepietowski** z Katedry i Kliniki Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Akademii Medycznej we Wrocławiu dzięki dotacji będzie mógł przeprowadzać analizy poziomu metalo-

tionein, drobnych białek występujących w skórze, podczas przekształcania się prawidłowych komórek skóry w komórki raka kolczystokomórkowego. Umożliwi to ocenę przydatności metalotionein we wczesnym wykrywaniu i terapii tych nowotworów.

Ostatni projekt dotyczy błonicy – choroby wciąż gnębiącej naszych wschodnich sąsiadów: Białoruś, Rosję i Ukrainę. Krążące tam maczugowce stale zmieniają się genetycznie, a zwiększenie ich zjadliwości lub zdolności kolonizacji może skutkować epidemiami i zagraża także nam. Prof. dr hab. **Marek Jagielski** z Zakładu Bakteriologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego i Państwowego Zakładu Higieny zamierza opracować tanią, szybką i prostą metodę genetycznego typowania tych szczepów za pomocą analiz wielu sekwencji powtórzonych jednocześnie.

Podczas uroczystości zaprezentowano także raport z badań „Polskiego pacjenta portret własny” przeprowadzonych na zlecenie Fundacji przez agencję Pentor RI oraz zorganizowano dyskusję na temat „Współpraca lekarz–pacjent i jej wpływ na wynik terapii”. Już w 2007 roku Fundacja szczególnie zainteresowała się tym problemem, ponieważ ma on poważne następstwa dla pacjenta, a często także dla jego środowiska, obejmując takie kwestie, jak wzrost kosztu leczenia, wydłużenie nieobecności w pracy i straty z tym związane, trwałe kalectwo i inwalidztwo.

Fundacja już zaprasza do nadsyłania wniosków na kolejny konkurs. Zgodnie z ostatnimi decyzjami dozwolone jest proponowanie kontynuacji dotychczasowych badań. „Postawiliśmy sobie za cel wspierać młodych naukowców, bo im najtrudniej pozyskać finansowanie z innych źródeł. Dlatego, wybierając projekty do realizacji, preferujemy wnioski składane przez badaczy poniżej 40. roku życia, którzy jednak mogą się już wykazać pewnym dorobkiem naukowym według kryteriów naukowo-metrycznych. Wierzymy, że zachęci to tych ludzi do pozostania w Polsce, dzięki czemu wspólnie będziemy rozwijać nasz rynek farmaceutyczny” – powiedział na spotkaniu Wojciech Kuźmierkiewicz, prezes zarządu Fundacji. *Lech Trzeciak*

RADOŚĆ Z SUKCESU: Laureaci tegorocznej, ósmej edycji konkursu Fundacji na rzecz Wspierania Rozwoju Polskiej Farmacji i Medycyny.

Z „Magma” za Atlantyk

Rozpoznanie terenu, dostarczenie pakietu medycznego rannemu astronautce, zdalne serwisowanie urządzeń oraz poszukiwanie śladów życia – to tylko niektóre spośród zadań, jakie w ekstremalnych warunkach upalnej i wyboistej pustyni w stanie Utah musiały wypełnić studenckie łaziki księżycowe, uczestniczące w University Rover Challenge. Symulowana misja na Czerwoną Planetę odbyła się w dniach 3–5 czerwca.

Polskę w tym międzynarodowym konkursie reprezentowała ważąca 35 kg „Magma” – dzieło studentów Wydziału Mechanicznego Politechniki Białostockiej oraz Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Młodzi konstruktorzy współpracowali z Mars Society Polska i Przemysłowym Instytutem Automatyki i Pomiarów, a wsparcia finansowego udzieliła im Netia.

Więcej informacji na temat pojazdu oraz jego dokonań można znaleźć

POLSKI ŁAZIK MARSJAŃSKI „Magma” podczas prób na pustyni w stanie Utah.

na stronie www.magma.pb.edu.pl, natomiast Mars Society Polska – krajowy oddział międzynarodowego stowarzy-

szenia lobbującego na rzecz załogowej podróży na Marsa – zaprasza do odwiedzenia serwisu www.marsociety.pl.

Puszczański komiks

Klub Stypendystów Zagranicznych FNP ogłosił nazwisko zdobywcy Nagrody im. Artura Rojszczaka przeznaczonej dla młodych doktorów, a upamiętniającej jednego z najwybitniejszych stypendystów Fundacji. W 2010 roku pamiątkowy dyplom oraz nagroda pieniężna trafiły do dr. **Tomasz Samojlika** – należącego do nielicznych w Polsce przedstawicieli „historii przyrodniczej”.

Zainteresowania badacza dotyczą związku człowieka z Puszcą Białowieską – dawniej puszcą królewską, a obecnie sanktuarium ochrony przyrody o randze światowej. Od początku swojej kariery naukowej dr Samojlik prowadzi działalność popularyzatorską. Ostatnio przyjęła ona niebanalną formę serii książeczek dla dzieci o żubrze Pompiku, rozwiązującym leśne zagadki i poznającym przy okazji innych mieszkańców kniei, których tegoroczny laureat jest autorem i ilustratorem. Najnowsze jego dzieło to komiks edukacyjny *Ostatni żubr*. Badacz przedstawia tu nie tylko dzieje wyginięcia króla polskich puszczy w 1919 roku, lecz także przebieg oraz sukcesy programu restytucji gatunku.

Uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się w sobotę 12 czerwca w Warszawie, podczas Pikniku Naukowego Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik.

Dostrzeżone potrzeby

Naukowiec też człowiek – i choć stwierdzenie to brzmi jak truizm, aż do niedawna niektóre z najbardziej naturalnych ludzkich planów i związanych z tym potrzeb młodych badaczy nie były uwzględniane. Wśród pomijanych kwestii na jednym z pierwszych miejsc plasowała się pomoc w przypadku powiększenia się rodziny. Niepewna sytuacja młodego badacza żyjącego „od grantu do grantu” raczej ku temu nie skłania – deklarowanie zamiaru skorzystania z urlopu wychowawczego bardzo utrudnia pozyskiwanie funduszy na przyszłe badania. Konsekwencje decyzji o posiadaniu potomstwa są zatem odczuwane znacznie dłużej niż zwyczajowo, związana z tym przerwa w pracy.

W jeszcze gorszej sytuacji są kobiety, których działalność naukowa dotyczy chemii, biologii czy wybranych dziedzin nauk technicznych. Jak pogodzić ciężą z pracą w otoczeniu pełnym potencjalnie szkodliwych chemikaliów i drobnoustrojów?

Ten typowo ludzki aspekt egzystencji naukowców postanowiła wspomóc Fundacja na rzecz Nauki Polskiej. W maju po raz pierwszy przyznała ona granty POMOST dla oczekujących dziecka badaczek. Asygnowane fundusze (od około 4 do 15.5 tys. zł) pokryją wynagrodzenie dla asystentów, którzy przez kilka miesięcy zastąpią przyszłą mamę podczas pracy w szkodliwych warunkach. Co bardzo ważne, nie obowiązują żadne terminy składania wniosków, potencjalne beneficjentki programu mogą się zgłaszać do Fundacji w każdej chwili. Do 15 października mają natomiast czas ci młodzi doktoryzowani rodzice (zarówno matki, jak i ojcowie), którzy chcieliby wrócić do pracy naukowej po dłuższym, cztero-, a nawet siedmioletnim urlopie wychowawczym. Dla nich FNP przygotowała GRANTY POWROTOWE o wartości nawet 140 tys. zł rocznie. Więcej informacji na stronie: www.fnp.org.pl